

MEMO

Aan : NVvR
Van : Van Oort & Van Oort
Betreft : Miljoenennota 2021
Datum : 15 september 2020

Aanleiding

- Op 15 september 2020 heeft het kabinet-Rutte III de Miljoenennota 2021 (MN2021) en de bijbehorende begrotings- en belastingwetsvoorstellen voor 2021 ingediend bij de Tweede Kamer. Daarnaast heeft het Centraal Planbureau (CPB) de Macro Economische Verkenning 2021 (MEV2021) gepubliceerd.
- Deze notitie bevat een eerste scan van de Miljoenennota 2021 en enkele hoofdlijnen daarin.

Kern

- Algemeen financieel-economisch beeld:
 - De MN2021 noemt de economische ontwikkeling uitermate onzeker. De Nederlandse economie krimpt dit jaar naar verwachting met 5%, een historische krimp die groter is dan in 2009 ten tijde van de kredietcrisis. Toch is de verwachting dat de economie in 2021 deels herstelt en met meer dan 3% groeit. Als Nederland echter te maken krijgt met een tweede virusgolf, is de economische neergang groter. Het Centraal Planbureau (CPB) verwacht dan een bbp-daling van 6% in plaats van 5% in 2020 en een verdere krimp van 3% in 2021.
 - Het begrotingstekort komt in 2020 naar verwachting uit op 7,2% van het bruto binnenlands product (bbp). Ook in 2021 blijft het tekort met 5,5% bbp naar verwachting groot. De overheidsschuld loopt op van 49% bbp in 2019 tot 59% bbp in 2020.
 - De totale som van de steunmaatregelen tot nu toe komt uit op ruim € 62 miljard in 2020. Dit betreft zowel uitgavenmaatregelen, belastinguitstel, fiscale maatregelen. De maatregelen aan de uitgavenkant van de begroting bedragen circa € 46 miljard.
 - De noodmaatregelen en de extra investeringen gaan niet ten koste van de reguliere uitgaven aan bijvoorbeeld zorg, onderwijs en veiligheid omdat het kabinet eerder in 2020 heeft besloten het uitgavenplafond (waar de overheidsuitgaven onder moeten blijven) te corrigeren voor de noodmaatregelen. Daarnaast wordt het plafond gecorrigeerd voor het naar voren halen van investeringsprojecten op het gebied van o.a. IenW en Defensie en vallen de uitgaven uit het Nationaal Groeifonds buiten het uitgavenplafond.
 - Na 2021 verbeteren de begrotingscijfers naar verwachting weer, maar dit is afhankelijk van het economisch herstel. De meest recente raming van het CPB laat een geleidelijke verbetering van het economisch beeld na 2020 zien. Dit leidt tot hogere belastinginkomsten en lagere werkloosheidsuitgaven. Ook loopt het effect van de tijdelijke noodmaatregelen af. Hierdoor komt het tekort in 2023 naar verwachting weer onder de 3% bbp. De schuld zal als percentage van het bbp weer geleidelijk afnemen. De onzekerheid is hier echter groot.
- Zie de toelichting vanaf blz. 2 van deze notitie voor verdere achtergrondinformatie.

Verdere procedure

- Op woensdag 16 en donderdag 17 september 2020 debatteren de fractievoorzitters in de Tweede Kamer tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen (APB) plenair met premier Rutte over de hoofdlijnen van het kabinetsbeleid.
- De Tweede Kamercommissie Financiën houdt op 21 september een schriftelijke feitelijke vragenronde over de Miljoenennota 2021. De financieel woordvoerders debatteren in de plenaire vergaderweek van 29/30 september en/of 1 oktober tijdens de Algemene Financiële Beschouwingen (AFB) plenair met minister Hoekstra en de staatssecretarissen van Financiën over de hoofdlijnen van het financieel-economisch beleid en de begroting van het ministerie van Financiën.
- In de maanden na de AFB vinden dit najaar de diverse departementale begrotingsbehandelingen plaats. Hierin voorafgaand organiseren de Tweede Kamercommissies een schriftelijke feitelijke vragenronde over de betreffende begroting.
- Na de debatten over alle afzonderlijke departementale en fondsbegrotingen stemt de Tweede Kamer in de plenaire vergaderweek van dinsdag 1 december over de begrotingswetsvoorstellen en de hierop ingediende amendementen (wijzigingsvoorstellen). De stemmingen over bij de begrotingsbehandeling ingediende moties vinden in het algemeen plaats op de dinsdagmiddag na de betreffende begrotingsbehandeling.

Toelichting: Selectie relevante passages

[...]

De coronacrisis heeft ons allemaal laten voelen hoe belangrijk onze veiligheid en (bewegings)vrijheid zijn. Veiligheid en vrijheid lijken vaak vanzelfsprekend, maar de afgelopen periode toont eens te meer aan dat ze dat niet zijn. Het vergt dagelijks grote inspanningen van tal van organisaties om onze manier van leven te beschermen. De principes van onze rechtsstaat en sterke instituties vormen daarbij de basis voor zowel welzijn als welvaart. Een goed functionerende, stabiele rechtsstaat draagt bij aan veiligheid en onderling vertrouwen en een gunstig investeringsklimaat. Politie en handhavingdiensten zorgen voor veiligheid op straat. Toegankelijke en onafhankelijke rechtspraak biedt bedrijven de noodzakelijke rechtszekerheid om investeringen aan te gaan. Het Europees Justitie Scorebord 2020 laat zien dat het Nederlandse justitiële systeem op het vlak van onafhankelijkheid, kwaliteit en efficiëntie tot de beter presterende lidstaten in de EU behoort.

[...]

Verticale toelichting Miljoenennota per begroting (selectie)

Hoge Colleges van Staat en Kabinetten

IIB OVERIGE HOGE COLLEGES VAN STAAT, KABINETTEN EN DE KIESRAAD: UITGAVEN						
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Diversen	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	

- Deze post betreft een bijstelling (verhoging van € 4,0 miljoen) van de raming 2020 voor het Hoger Beroep Vreemdelingen (HBV) die wordt gedekt uit generale middelen.

Koninkrijksrelaties

IV KONINKRIJKSRELATIES: UITGAVEN						
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Rechtsstaat en ondermijning caribisch nederland	0,0	0,0	12,0	12,0	12,0	

- Rechtsstaat en ondermijning Caribisch Nederland
 - Het huidige programma Tijdelijke Bestrijding Ondermijning (TBO) in Caribisch Nederland loopt eind 2021 af. Er wordt structureel 12 miljoen euro toegevoegd aan de begroting van Koninkrijksrelaties om dit programma vanaf 2022 te continueren.

J&V

VI JUSTITIE EN VEILIGHEID: UITGAVEN						
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Dekking problematiek jenv	- 87,2	- 62,9	- 46,0	- 44,3	- 28,0	
Taakstelling	47,0	47,0	47,0	47,0	0,0	
B6 digitalisering werkprocessen strafrechtketen	45,1	45,1	46,0	0,0	0,0	
Corona-gerelateerde kosten	60,0	0,0	0,0	0,0	0,0	

- Dekking problematiek JenV
 - Dit betreft meerdere maatregelen, met name ter invulling van de nog resterende taakstelling van 47 miljoen euro, waaronder ramingsbijstellingen en een gedeeltelijke inzet van de prijsbijstelling. Verder zijn hier diverse specifieke sleutels ter dekking van interne JenV-problematiek opgenomen.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Dekking problematiek jenv	54,3	0,0	0,0	0,0	0,0	
Prognosemodel justitiële keten (pmj)	5,2	9,1	- 53,2	- 50,2	- 52,2	
Tegenvaller b&t	- 147,0	0,0	0,0	0,0	0,0	

- Taakstelling
 - De openstaande taakstelling voor de jaren 2020-2023 wordt door JenV ingevuld door onder andere gedeeltelijke inzet van de prijsbijstelling en enkele ramingsbijstellingen. De dekking hiervoor is opgenomen in het overzicht onder ‘Dekking problematiek JenV’.
- B6 digitalisering werkprocessen strafrechtketen
 - De regeerakkoordmiddelen voor de digitalisering van werkprocessen in de strafrechtketen zijn overgeheveld naar de JenV-begroting. De middelen worden besteed aan verscheidende projecten met als doel om papier uit de keten te krijgen, de dienstverlening te verbeteren en te investeren in de kernsystemen. Met deze mutatie zijn de laatste middelen overgeheveld van de aanvullende post naar artikel 33 voor digitalisering van werkprocessen in de strafrechtketen. Het betreft 45,1 miljoen euro in 2020 en 2021 en 46 miljoen euro in 2022.
- Corona-gerelateerde uitgaven
 - Als gevolg van de coronacrisis zijn er in 2020 extra uitgaven door JenV, onder andere voor personele bescherming, om primaire processen coronaproof te maken en om achterstanden binnen de strafrechtketen in te halen. Ook worden lagere ontvangsten voor de griffierechten en de administratiekostenvergoeding voor het CJIB verwacht. Voor het opvangen van deze tegenvallers wordt 60 miljoen euro toegevoegd aan de JenV-begroting. Inhalen achterstanden strafrechtketen Ook in 2021 zal JenV achterstanden in de strafrechtketen die zijn ontstaan door corona moeten inhalen. De reclasseringsorganisaties, DJI, de Raad van de Rechtspraak, het OM en slachtofferhulp Nederland moeten hiervoor extra kosten maken. Hiertoe wordt 40 miljoen euro toegevoegd aan de JenV-begroting.

Algemeen

ALGEMEEN: UITGAVEN						
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Overboeking b6 digitalisering werkprocessen strafrechtketen	- 45,1	- 45,1	- 46	0	0	

- Overboeking B6 digitalisering werkprocessen strafrechtketen
 - De Regeerakkoordmiddelen voor de digitalisering van werkprocessen in de strafrechtketen zijn overgeheveld naar de JenV-begroting. De middelen worden besteed aan verscheidende projecten met als doel om papier uit de keten te krijgen, de dienstverlening te verbeteren en te investeren in de kernsystemen.